



Broj: 01-1500/2

14. jun 2019.

INFORMACIJA

O AKTIVNOSTIMA NA REALIZACIJI REGIONALNOG PROJEKTA ZA USPOSTAVLJANJE MEĐUNARODNOG INSTITUTA ZA ODRŽIVE TEHNOLOGIJE NA PROSTORU JUGOISTOČNE EVROPE (SEEIIST) – „HADRONSKA KANCER TERAPIJA I ISTRAŽIVANJE U OBLASTI BIOMEDICINE POMOĆU PROTONA I TEŽIH JONA”

SEEIIST projekat, iniciran sredinom 2017. godine, postao je vjerovatno najozbiljniji regionalni razvojni projekat u oblasti nauke i tehnologije, ali i zdravlja. Misija ovog projekta je „nauka za mir“ ili „nauka za diplomatiju“ s ciljem jačanja i unapređenja regionalne saradnje na najbolji način. Krajem 2017. godine potpisana je Deklaracija o namjeri na nivou ministara nadležnih za oblast nauke iz Regiona (8 strana potpisnica), čime je inicijativa transformisana u regionalni projekat. Uspostavljen je Upravni odbor, dobijena ogromna podrška globalne naučne zajednice, kao i Generalnog direktorata za istraživanja i inovacije Evropske komisije (DG RTD).

Svi razvojni infrastrukturni projekti imaju jasno definisane faze i svaka faza zahtijeva utvrđivanje vremenskih okvira: Faza Koncepta projekta – Faza Studije dizajna – Priprema za implementaciju – Izgradnja – Puštanje u rad. U slučaju krupnih infrastrukturnih projekata, najkraći period razvoja projekta od koncepta do puštanja u rad je oko 10 godina. Iako je krajnji cilj liječenje pacijenata putem najsavremenije metode liječenja velikog broja kancera, ovaj međuperiod će donijeti velike benefite, jer će omogućiti uključivanje lokalne privrede u izgradnju i nabavke u okviru ovog projekta (npr. u izgradnju sličnog projekta u Italiji CNAO/Pavia bilo je uključeno 400 kompanija).

Jedan od benefita ovog projekta je i digitalizacija, odnosno uspostavljanje savremene IT infrastrukture, a koja će omogućiti uspostavljanje mreže onkoloških institucija koje bi bile povezane sa SEEIIST projektom. Izgradnja i jačanje kapaciteta neophodnih za upravljanje ovako kompleksnim projektom takođe čini posebnu komponentu projekta.

Prva faza – Koncept SEEIIST projekta: Realizovana je tokom 2018. godine zahvaljujući podršci međunarodnih renomiranih eksperata. Dokument koji sadrži oko 100 strana dostupan je na SEEIIST veb sajtu: http://seeiist.com/wp-content/uploads/2018/05/SEE-Hadron-Therapy-and-Research-Facility_HTR_11.09.18.pdf

Druga faza – Faza Studije dizajna: Faza je započeta zahvaljujući prvoj finansijskoj podršci Generalnog direktorata za istraživanja i inovacije Evropske komisije (DG RTD), odnosno Evropskog komesara za nauku i inovacije, gospodina Karlosa Moedasa, u visini od 1 milion eura. Ova faza će trajati oko 3-4 godine (2019-2022). Dosadašnji naponi na realizaciji projekta krunisani su podrškom menadžmenta renomiranih međunarodnih institucija, CERN-a u Ženevi i GSI-FAIR u Darmštadt, koji će biti domaćini ove faze i garant njene uspješne realizacije.

Druga faza podrazumijeva izradu detaljnog Tehničkog projekta, Biznis plana za finansiranje infrastrukture i operativnih troškova, utvrđivanje uslova za lokaciju, kao i uspostavljanje Instituta. Za realizaciju ove faze potrebna su dodatna sredstva od 3 miliona eura za koja ćemo pripremiti projektnu prijavu kroz poseban poziv „Studije dizajna“ u okviru EU Okvirnog programa za istraživanja i inovacije „Horizont 2020“, koja će zbog utvrđenih rokova ovim pozivom biti dostupna krajem 2020. godine. Priprema projektna prijave za navedena dodatna sredstva vrši se uz pomoć međunarodnih renomiranih eksperata. Formirana je projektna grupa, a na četvrtoj sjednici SEEIIST Upravnog odbora održanoj 27. novembra 2018. godine u IAEA, u Beču, izabran je i koordinator projekta, renomirani naučnik sa velikim menadžerskim iskustvom u krupnim projektima u CERN-u, prof. dr Horst Wenninger. U ovoj grupi su angažovani i naučnici, radio-onkolozi i inženjeri iz našeg regiona. Paralelno teku aktivnosti vezane za jačanje kapaciteta, pripreme projektnih prijava za apsorbovanje sredstava iz raznih fondova poput: Regionalni projekti tehničke saradnje IAEA, EU H2020, COST, Višekorisnička IPA i dr.

Kada je u pitanju naučno-tehnološki aspekt SEEIIST projekta u sigurnim je rukama. Uspješan nastavak realizacije SEEIIST projekta isključivo zavisi od političke posvećenosti i podrške Regiona, kao i podrške Evropske komisije, ali i EU država članica.

Iz tog razloga, Upravni odbor SEEIIST projekta pripremio je nacrt Memoranduma o okviru saradnje i predložio da isti bude potpisan na nivou premijera zemalja regiona, a kako bi se dobila podrška na najvišem političkom nivou. Nakon toga, Memorandum je harmonizovan uz podršku predstavnika ministarstava vanjskih poslova zemalja regiona na Radnom sastanku održanom 05. marta 2019. godine u Podgorici. Predloženo je da se Memorandum potpiše na Samitu Berlinskog procesa koji će se održati 04-05. jula 2019. godine u Poznanju, u Poljskoj.

Plan aktivnosti jul-decembar 2019. godine:

- Potpisivanje Memoranduma na nivou premijera.
- Priprema projektne prijave za dodatna sredstva od 3 miliona eura kroz poseban H2020 poziv.
- Organizacija događaja na visokom nivou učesnika 18. septembra o.g. u Budvi kako bi se javnosti predstavio napredak na SEEIIST projektu i njegov prelaz iz Faze Koncepta u Fazu Dizajna. Posebna je čast što je učešće na ovom događaju potvrdio Evropski komesar Moedas.
- Formiranje SEEIIST Asocijacije u skladu sa zakonskim okvirom Švajcarske – na ovaj način bi SEEIIST dobio status pravnog lica. Praktično su sve pripreme završene i očekuje se tokom jula formiranje Skupštine ove Asocijacije.

Plan aktivnosti u 2020. godini:

Veoma važan korak je uključivanje SEEIIST projekta na Mapu puta Evropskog strateškog foruma za istraživačku infrastrukturu (European Strategy Forum for Research Infrastructure – ESFRI), kako bismo imali šansu da koristimo EU strukturne fondove za izgradnju Instituta čija je ukupna vrijednost 150-200 miliona eura (vrijednost zavisi od broja soba za pacijente). Poziv za podnošenje projektnih prijedloga za ESFRI biće otvoren do kraja 2019. godine, a do kraja 2020. godine, nakon procesa međunarodne evaluacije prijave, biće definisan jasan pregled projekata, kako bi isti biti uključeni u ESFRI Mapu puta 2021. godine. Iako je prijava kompleksna i zahtijeva posebne vještine i iskustvo u pisanju te vrste prijave, vjerujemo u uspješnost, jer smo i ovdje obezbijedili dodatnu ekspertsku podršku profesionalnog tima sa velikim iskustvom (naučni konzorcijum TIARA). Međutim, u međuvremenu trebaju da se ostvare važni preduslovi:

- 1) Izbor lokacije Instituta;
- 2) Da najmanje tri zemlje (pridružene zemlje, zemlje članice EU ili njihova kombinacija) pokažu političku podršku i djelimičnu finansijsku garanciju (oko 25% investicije); i
- 3) Čvrsta podrška EU država je takođe veoma važna u ovom procesu.

Na Međunarodnoj konferenciji za istraživačke infrastrukture (ICRI) održanoj 12. septembra 2018. godine u Beču, u prvoj plenarnoj sesiji predstavljen je SEEIIST projekat, a na ovoj konferenciji su učestvovali najznačajniji donosioci odluka za realizaciju ovakvih krupnih projekata (predstavnici Evropske komisije koji se bave istraživačkom infrastrukturom, predstavnici ESFRI-ija i dr.). SEEIIST projekat je dobio veliku podršku i zauzeo je ključno mjesto tokom konferencije.

Određivanje lokacije instituta - Tokom 2019. godine biće definisani i detaljni uslovi neophodni za lokaciju SEEIIST projekta, a najkasnije do polovine 2020. godine uslijediće izbor lokacije.

Sažetak plana aktivnosti 2020-2027. godine:

Jačanje kapaciteta: kontinuirano (IAEA, IPA, COST, Horizont 2020, i dr.)

2020-2022: Finalizacija Pripremne faze - Izvještaj o tehničkom projektu, Biznis plan i uslovi za lokaciju

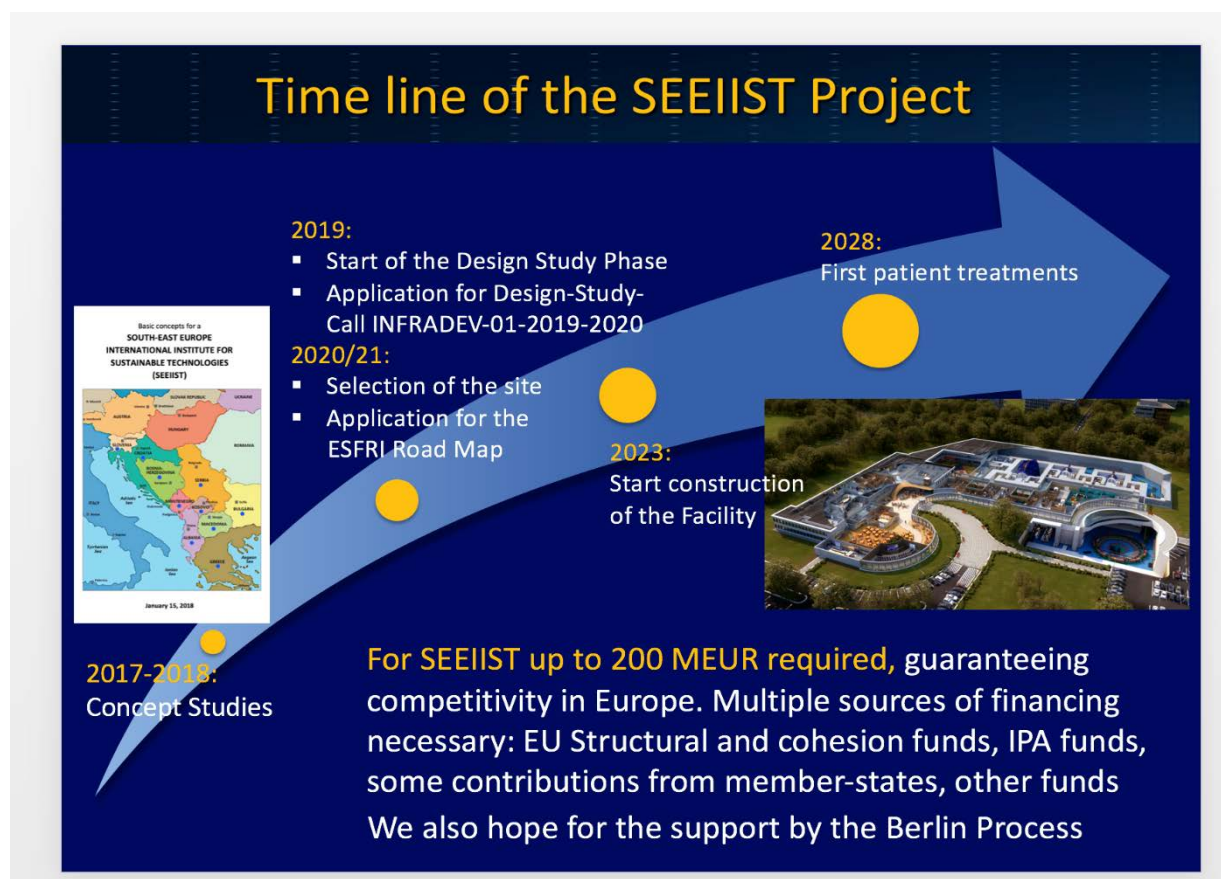
2022-2023: Izrada tehničke dokumentacije za glavnu zgradu (Studija izvodljivosti, Idejno rješenje, Glavni projekat i Biznis plan)

Kraj 2023: Potpisivanje Međunarodnog ugovora o uspostavljanju SEEIIST-a

2023-2028: Izgradnja Instituta

2028: Puštanje u rad Instituta

U nastavku je prikazan sažetak vremenskog okvira razvoja SEEIIST projekta:



Na osnovu navedenog, predlažemo da Vlada Crne Gore usvoji sljedeći

ZAKLJUČAK

Vlada je usvojila Informaciju o aktivnostima na realizaciji regionalnog projekta za uspostavljanje Međunarodnog instituta za održive tehnologije na prostoru Jugoistočne Evrope (SEEIIST) – „Hadronska kancer terapija i istraživanje u oblasti biomedicine pomoću protona i težih jona”.



Dr Sanja Damjanović

Sanja Damjanović

MINISTARKA